

Förslag till fördelning av tillfälligt bidrag till arbetslöshetskassorna

Rapport 2020:7

Om IAF

IAF har regeringens och riksdagens uppdrag att verka för att arbetslöshetsförsäkringen ska fungera som en omställningsförsäkring.

Vi har bemyndigande att utfärda föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringen.

I instruktionen uttrycks att IAF ansvarar för tillsyn över arbetslöshetsförsäkringen, arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen.

Vi ska också följa utvecklingen på arbetslöshetsförsäkringens område och ta de initiativ till åtgärder som uppföljningen ger anledning till.

Dessutom har vi tillsyn över Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans arbete med sanktioner inom aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen.

Förord

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har fått i uppdrag av regeringen att ta fram ett förslag för hur ett tillfälligt bidrag om 100 miljoner kronor ska fördelas mellan arbetslöshetskassorna. Syftet med bidraget är att ha så stor positiv påverkan på deras samlade handläggningstider som möjligt. IAF har tagit fram en modell för att fördela bidraget och resultatet har stämts av med Sveriges a-kassor.

Rapporten har föredragits av Niklas Ottosson. I arbetet har även Jonas Eriksson, Jakob Heymowski, Erik Grape, Martin Johansson och Camilla Pettersson deltagit. Vid den slutliga beredningen av ärendet har Jessica Idbrant och Catarina Eklundh Ahlgren deltagit. Generaldirektören har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 4 juni 2020

Peter Ekborg
Generaldirektör

Niklas Ottosson
Utredare

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	5
1 Uppdraget	7
1.1 Uppdragets genomförande	7
2 Modellen	7
2.1 Modellens begränsningar	8
2.2 Återkoppling från Sveriges a-kassor	8
3 Fördelning av det tillfälliga bidraget	10
4 Bilagor	11
4.1 Tabeller	11
4.2 Variabler som inte ingår i modellen	12
4.3 Känslighetsanalys	14

Sammanfattning

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF, har fått i uppdrag av regeringen att ta fram ett förslag för hur ett tillfälligt bidrag om 100 miljoner kronor till arbetslöshetskassorna ska fördelas. Syftet med bidraget är att ha så stor positiv påverkan på deras samlade handläggningstider som möjligt.

IAF har tagit fram ett förslag på fördelning av bidraget som baseras framförallt på inflödet av ärenden till arbetslöshetskassorna. Förslaget innebär att arbetslöshetskassor som fram till nu har haft störst ärendeinflöde och därmed löper störst risk för ökade handläggningstider får störst bidrag.

Utöver att basera fördelningen på ärendeinflödet, föreslås samtliga arbetslöshetskassor också ges ett bidrag på 200 000 kronor. Detta basbelopp syftar till att minska risken för förlängda handläggningstider hos framförallt mindre arbetslöshetskassor som bedöms vara mer sårbara för sjukfrånvaro.

IAF föreslår följande fördelning av det tillfälliga bidraget:

Akademikernas	5 871 456 kr
Alfa	13 559 181 kr
Byggnadsarbetarnas	2 611 252 kr
Elektrikernas	616 608 kr
Fastighets	1 349 701 kr
Finans- och Försäkringsbranschens	512 324 kr
GS	809 005 kr
Hamnarbetarnas	334 332 kr
Handelsanställdas	7 023 270 kr
Hotell- och restauranganställdas	15 931 097 kr
IF Metalls	6 960 227 kr
Journalisternas	469 726 kr
Kommunalarbetarnas	8 126 458 kr
Ledarnas	933 848 kr
Livsmedelsarbetarnas	887 262 kr
Lärarnas	830 423 kr
Pappersindustriarbetarnas	247 271 kr

Sekos	1 827 836 kr
Småföretagarnas	4 667 003 kr
STs	732 686 kr
Sveriges arbetares	530 564 kr
Säljarnas	544 900 kr
Transportarbetarnas	4 968 212 kr
Unionens	18 589 828 kr
Vision	1 065 530 kr

1 Uppdraget

IAF har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag för hur ett tillfälligt bidrag om 100 miljoner kronor till arbetslöshetskassorna ska fördelas mellan arbetslöshetskassorna för att ha så stor positiv påverkan på deras samlade handläggningstider som möjligt. Enligt uppdraget ska IAF inhämta synpunkter från Sveriges a-kassor.

1.1 Uppdragets genomförande

För att möjliggöra en objektivt grundad fördelning av det tillfälliga bidraget har IAF utvecklat en fördelningsmodell, som i det efterföljande benämns modellen.

Modellarbetet har stämts av med Sveriges a-kassor två gånger. Vid första tillfället diskuterades en möjlig modell för fördelningen av bidraget. Vid andra tillfället presenterades den färdiga modellen, och återkoppling inhämtades.

2 Modellen

Modellen har som syfte att möjliggöra en så objektiv, rättvis och ändamålsenlig fördelning av det tillfälliga bidraget som möjligt utifrån den situation som råder.

I huvudsak baseras modellen på arbetslöshetskassornas ärendeinflöde.

Ärendeinflödet har rensats för konjunkturreffekter med veckorna 1 till och med 11 under 2019 och 2020 som referens. Det konjunkturrensade antalet ärenden har sedan använts för att uppskatta ett kontrafaktiskt antal ärenden under veckorna 12 till och med 22. Skillnaden mellan detta uppskattade antal ärenden och det faktiska antalet ärenden har sedan använts för att beräkna antalet extra ärenden orsakade av krisen per arbetslöshetskassa.

Detta ärendeantal har därefter justerats för att beakta avskrivna och avvisade ärenden samt avslagsärenden. Justeringen har gjorts utifrån genomsnittet av avskrivna och avvisade ärenden respektive avslagsärenden under 2020 per arbetslöshetskassa. Andelen avvisade och avskrivna ärenden har exkluderats helt och avslagsärenden har räknats av till hälften. Motiveringen till att endast beakta avskrivna och avvisade ärenden samt avslagsärenden delvis är att dessa ansökningar inte kommer leda till att ersättning betalas ut och de som sökt ersättning kommer därmed inte ge upphov till eventuella underrättelser, återkrav och fränkännanden med mera, som skulle kräva ytterligare handläggning.

Modellen tar därmed viss hänsyn till att delar av kontrollfunktionen hos Arbetsförmedlingen kommer återupptas under sommaren genom att den del av ärendeinflödet som inte avslås, och således kan leda till ytterligare handläggning,

ger ett högre bidrag än den del som avslagits. Det justerade ärendeinflödet står för 95 procent av bidraget, motsvarande 95 miljoner kronor.

IAF bedömer att den pågående situationen medför ytterligare kostnader för samtliga arbetslöshetskassor. För de mindre arbetslöshetskassorna finns därtill risken att till exempel plötslig sjukfrånvaro i mycket hög grad kan påverka handläggningstiderna. Därför finns det anledning att tillföra samtliga arbetslöshetskassor en mindre andel av det tillfälliga bidraget. IAF föreslår därför att fem procent av det totala tillfälliga bidraget, motsvarande fem miljoner kronor totalt, eller 200 000 kronor per arbetslöshetskassa, fördelas som ett basbelopp.

Ytterligare variabler som skulle kunna ligga till grund för hur bidraget fördelas har också diskuterats. Dessa presenteras i bilagan tillsammans med motiveringar till varför de inte ingår i den slutliga modellen.

2.1 Modellens begränsningar

Modellen saknar framåtblick i och med att det saknas prognoser avseende hur arbetslösheten kan tänkas påverka enskilda arbetslöshetskassor. Modellen utgår därför ifrån en nu gällande ögonblicksbild. Det är tänkbart, och också sannolikt, att branscher som idag inte påverkats i så hög grad över tid kommer att drabbas av högre arbetslöshet. Detta skulle i så fall innebära att modellen missar att beakta de arbetslöshetskassor som löper risk för ökade handläggningstider på grund av ett stort inflöde av ärenden vid ett senare tillfälle. Utöver viktningen för avslagsärenden beaktar modellen inte heller den varierande komplexitet olika ersättningsärenden har och att dessa kan skilja sig åt mellan arbetslöshetskassorna.

2.2 Återkoppling från Sveriges a-kassor

Sveriges a-kassor har tagit del av den föreslagna modellen och återkopplat två synpunkter:

- Modellen bör ta hänsyn till arbetslöshetskassornas medlemsantal,
- Avslagsärenden bör viktas om till 0,25 istället för 0,5.

Att beakta medlemsantalet i modellen skulle ligga i linje med hur Sveriges a-kassor finansierar sina gemensamma insatser. IAF ser positivt på att Sveriges a-kassor tagit initiativ till ett kollektivt ansvarstagande för den uppkomna situationen, men kan i denna modell inte beakta enskilda lösningar. IAF har gjort bedömningen att medlemsantalet inte är lämpligt att inkludera i modellen, eftersom det inte speglar belastningen hos enskilda arbetslöshetskassor. Den föreslagna modellen fördelar också bidraget på sådant sätt att samtliga

arbetslöshetskassor kan täcka kostnader för gemensamma insatser i Sveriges a-kassors regi. Vidare resonemang om detta finns i avsnitt 4.2.3.

Vad gäller viktningen av avslagen har IAF i arbetet med modellen provat flera olika vikter. Vilka vikter som är lämpliga att använda är, i brist på tillförlitlig data om arbetslöshetskassornas särskilda förutsättningar, inte möjligt att objektivt avgöra. Därför har IAF gjort en rimlighetsbedömning baserad på tillgänglig kunskap. I denna bedömning ingår bland annat att avslagsärenden kan innehålla tidskrävande handläggning som därtill kan leda till omprövningar. I avsnitt 4.3 redovisas ytterligare överväganden.

3 Fördelning av det tillfälliga bidraget

IAF föreslår att det tillfälliga bidraget fördelas på de olika arbetslöshetskassorna enligt följande tabell.

Tabell 1: Fördelning av det tillfälliga bidraget.

Arbetslöshetskassa	Belopp
Akademikernas	5 871 456
Alfa	13 559 181
Byggnadsarbetarnas	2 611 252
Elektrikernas	616 608
Fastighets	1 349 701
Finans- och Försäkringsbranschens	512 324
GS	809 005
Hamnarbetarnas	334 332
Handelsanställdas	7 023 270
Hotell- och restauranganställdas	15 931 097
IF Metalls	6 960 227
Journalisternas	469 726
Kommunalarbetarnas	8 126 458
Ledarnas	933 848
Livsmedelsarbetarnas	887 262
Lärarnas	830 423
Pappersindustriarbetarnas	247 271
Sekos	1 827 836
Småföretagarnas	4 667 003
STs	732 686
Sveriges arbetares	530 564
Säljarnas	544 900
Transportarbetarnas	4 968 212
Unionens	18 589 828
Vision	1 065 530
Total	100 000 000

4 Bilagor

4.1 Tabeller

I tabell 2 redovisas antalet avslagskorrigerade ärenden. Andelen ärenden är andelen som använts för att fördela 95 miljoner av det tillfälliga bidraget.

Tabell 2: Antal avslagskorrigerade ärenden samt andel av ärenden.

Arbetslöshetskassa	Justerat antal ärenden	Andel av bidrag
Akademikernas	3 027	6,0 %
Alfa	7 130	14,1 %
Byggnadsarbetarnas	1 287	2,5 %
Elektrikernas	222	0,4 %
Fastighets	614	1,2 %
Finans- och Försäkringsbranschens	167	0,3 %
GS	325	0,6 %
Hamnarbetarnas	72	0,1 %
Handelsanställdas	3 642	7,2 %
Hotell- och restauranganställdas	8 396	16,6 %
IF Metalls	3 608	7,1 %
Journalisternas	144	0,3 %
Kommunalarbetarnas	4 231	8,3 %
Ledarnas	392	0,8 %
Livsmedelsarbetarnas	367	0,7 %
Lärarnas	336	0,7 %
Pappersindustriarbetarnas	25	0,0 %
Sekos	869	1,7 %
Småföretagarnas	2 384	4,7 %
STs	284	0,6 %
Sveriges arbetares	176	0,3 %
Säljarnas	184	0,4 %
Transportarbetarnas	2 545	5,0 %
Unionens	9 816	19,4 %
Vision	462	0,9 %
Total	50 706	100 %

I tabell 3 redovisas tillfälligt bidrag per administrationskostnad enligt årsredovisningen för 2019.

Tabell 3: Bidrag som andel av administrationskostnad 2019.

Arbetslöshetskassa	Bidrag som andel av administrationskostnad
Akademikernas	3 %
Alfa	17 %
Byggnadsarbetarnas	4 %
Elektrikernas	5 %
Fastighets	5 %
Finans- och Försäkringsbranschens	3 %
GS	2 %
Hamnarbetarnas	14 %
Handelsanställdas	6 %
Hotell- och restauranganställdas	27 %
IF Metalls	6 %
Journalisternas	8 %
Kommunalarbetarnas	3 %
Ledarnas	3 %
Livsmedelsarbetarnas	7 %
Lärarnas	2 %
Pappersindustriarbetarnas	2 %
Sekos	4 %
Småföretagarnas	6 %
STs	3 %
Sveriges arbetares	12 %
Säljarnas	9 %
Transportarbetarnas	13 %
Unionens	8 %
Vision	2 %
Total	6 %

4.2 Variabler som inte ingår i modellen

Förutom prövning av ersättningsrätt finns det flera andra moment som kräver handläggning och som därmed kan ta resurser i anspråk från förstnämnda prövning. Arbetslöshetskassorna har under våren bland annat upplevt en ökning i

mängden frågor inte minst från medlemmar och ersättningstagare. Besvarande av sådana frågor kan konkurrera om arbetslöshetskassornas begränsade resurser för handläggning av ersättningsärenden.

IAF har i arbetet med modellen undersökt flera variabler som sedan av olika skäl bedömts vara mindre lämpliga att inkludera i modellen. Dessa redovisas nedan tillsammans med orsakerna till varför de inte ingår i modellen.

4.2.1 Antal ersättningstagare

IAF har gjort bedömningen att denna variabel inte är lämplig i modellen. För att en person ska synas i IAF:s statistik- och tillsynsdatabas krävs att personen har fått ersättning utbetald. Uppgiften är därmed fördröjd och fördröjningen kan också variera mellan olika arbetslöshetskassor, eftersom tiden att handlägga en ersättningsansökan skiljer sig åt mellan arbetslöshetskassorna. Detta innebär att arbetslöshetskassor som har långa handläggningstider kan se ut att ha fått en mindre ökning av antalet ersättningstagare än vad de i själva verket har fått.

4.2.2 Antal ärenden per anställd

IAF bedömer att förmågan att möta ett stort inflöde av ärenden skiljer sig mellan olika arbetslöshetskassor. Det saknas dock för närvarande möjlighet att med god precision mäta arbetslöshetskassornas belastning. Försök gjordes att tillsammans med ärendeinflödet också inkludera en variabel baserad på ärendeinflödet dividerat med medelantalet anställda enligt årsredovisningen för 2019. Svårigheten i denna variabel ligger i att alla anställda inte handlägger ärenden. Därtill är det svårt att avgöra ett lämpligt referensdatum för när antalet anställda ska inhämtas.

4.2.3 Medlemsantal och medlemsinflöde

Merparten av arbetslöshetskassorna har idag en automatiserad handläggning av medlemsansökningar. Själva ansökningsförfarandet medför därmed i allmänhet inte några större kostnader. Däremot har arbetslöshetskassorna rapporterat om en större mängd frågor från medlemmar.

Det stora inflödet av nya medlemmar som syntes under mars månad har sedan dess avtagit under april. Sammantaget bedömer IAF att de samlade handläggningstiderna framöver inte borde påverkas i lika stor utsträckning av besvarande av frågor som kan ha skett i krisens inledande fas. Utöver detta innebär ett ökat medlemsinflöde och medlemsantal en förstärkning av medlemsintäkterna vilket kompenserar för de kostnader medlemshandläggningen medför.

4.2.4 Underrättelser

För att kunna ta hänsyn till hur kontrollfunktionen belastar arbetslöshetskassorna skulle antalet underrättelser kunna användas. Det saknas dock i nuläget underlag av tillräcklig kvalitet för att kunna bedöma tidsåtgången och belastningen sedan införandet av Arbetsförmedlingens Enheten Granskning och Kontroll. Viss hänsyn tas även till detta genom den avräkning av avslagsärenden som gjorts i modellen.

4.3 Känslighetsanalys

Av de alternativa modeller som testats framgår att skillnaderna i fördelningen av bidraget för de flesta arbetslöshetskassor blir relativt små. Detta eftersom samtliga modeller bygger på ärendeinflödet som central variabel. Det är framförallt på grund av ett ökat ärendeinflöde som handläggningstiderna riskerar att öka. Det är således naturligt att denna variabel är styrande i samtliga modeller.

I de alternativa modellerna blir omfördelningen störst mellan de arbetslöshetskassor som enligt den föreslagna modellen får störst del av det tillfälliga bidraget. Till exempel gäller att ju större del av fördelningen av bidraget som baseras på medlemsantal, eller ökningen i medlemsantal, desto mer gynnas framförallt de arbetslöshetskassor som idag är störst. Skulle variabeln för ärenden per anställd också ingå ges i regel små och mellanstora arbetslöshetskassor något mer i bidrag, medan stora får något mindre.

IAF har bedömt att ärendeinflödet på arbetslöshetskassorna bäst svarar mot vilka arbetslöshetskassor som löper risk för längre handläggningstider. Det har dock varit viktigt att ta hänsyn till att ansökningar om ersättning som avslås inte leder till vidare handläggning av eventuella underrättelser med mera. Därför har avvisade och avskrivna ärenden samt avslagsärenden viktats om. Viktningen påverkar framförallt det tillfälliga bidraget fördelat till arbetslöshetskassan Alfa negativt på grund av att de, i relation till andra arbetslöshetskassor, har ett stort antal avvisade och avskrivna ärenden samt ärenden som leder till avslag.

Hur ärenden ska viktas är dock inte en exakt vetenskap, utan görs mer som en helhetsbedömning. Det är viktigt att beakta att även ärenden som leder till avslag kräver viss handläggning och därför också utgör en grund till att handläggningstiderna riskerar förlängas. IAF har därför valt att iaktta försiktighet när det gäller viktningen för att inte riskera att värdera avslagsärenden oskäligt lågt.

POSTADDRESS:
IAF
Box 210
641 22 Katrineholm

TELEFON: 0150 - 48 70 00
FAX: 0150 - 48 70 02
EPOST: iaf@iaf.se
WEBB: www.iaf.se

